

MY FRIEND

MY ENEMY MY SOCIETY

Vriendschap en vijandschap lijken als water en vuur tegenover elkaar te staan. Nochtans worden ze geboren uit hetzelfde menselijke instinct: de onweerstaanbare voorkeur van mensen voor personen die hen gelijken. Deze drang leidt of tot omarmen van de 'eigen groep' of tot afstoten van wie er niet bij hoort. Dit fenomeen is zo oud als de mensheid zelf en is zo vanzelfsprekend dat we er eigenlijk nooit bij stilstaan. Toch is het één van de belangrijkste mechanismen van inclusie en exclusie, van de keuze van wie er bij mag horen en wie niet, kortom, van maatschappelijke ordening en conflicten.

Deze gevarieerde programma reeks My Friend, My Enemy, My Society gaat op onderzoek uit naar de vele betekenissen van vriendschap en vijandschap. Ze biedt een platform voor de verschillende visies van een keur aan denkers en doeners uit diverse gebieden: beeldende kunst, wetenschappen, muziek, theater, literatuur, politiek, filosofie...

Tijdschrift

De Vriend

20 april, Bijlage Het Parool & 7 mei, Bijlage Kunstbeeld

Radio

De Avonden

25 april, 21.00–23.00 uur
Castrum Peregrini

Tentoonstelling

Opening Shapeshifting

Inhoud

- 1) Overzicht
- 2) Organisatie
- 3) Manifestatie: My Friend. My Enemy. My Enemy.
- 4) Overige activiteiten
- 5) Evaluatie en vooruitblik
- 6) Financiën

p. 2
p. 3
P. 4
p. 20
p. 23
p.24

Jaarverslag 2013

1) Overzicht

Blijf jezelf door te veranderen – werkwijze en samenwerking

In het voorjaar 2009 begon voor Castrum Peregrini met de opening van een cultureel podium aan de Herengracht een nieuwe fase in haar bestaan. Sindsdien heeft het programma een steeds scherper profiel gekregen. Inhoudelijk zijn thema's afgebakend en de formats hebben een sterk onderscheidend kenmerk. Maatschappelijk relevante vraagstukken op het snijvlak van politiek en cultuur staan centraal en worden altijd zo belicht, dat de individuele reflectie van de bezoekers centraal staat. Het creatief netwerk van Castrum Peregrini, m.n. de makers uit de culturele, publicistische en wetenschappelijke wereld, vormt een belangrijke bron voor discussie, expertise en draagvlak.

Castrum Peregrini wil de lijn van de manifestaties *We Are All Fanatics* (mei/juni 2011) over groepsfanatisme en *In Me The Paradox of Liberty* (mei/juni 2012) en dit jaar *My Friend. My Enemy. My Society* (2013) nog een jaar verder zetten. Voor 2014 staat het thema 'cultureel geheugen/identiteit' op de agenda. De ervaring van de afgelopen drie jaren heeft laten zien dat de mix van verschillende disciplines, programma's en lokale en landelijke partners een fantastische synergie en een breed bereik oplevert.

In de organische groei van dit format speelt de samenwerking met de partnerorganisaties een grote rol. In de laatste jaren is de manifestatie steeds meer een gezamenlijk gedragen project geworden. Was het in het begin een project van Castrum Peregrini waaraan de verschillende partners een passende bijdrage leverden is het nu een gezamenlijk ontwikkeld project dat door ieder partner in zijn geheel gedragen wordt. Daarop heeft Castrum Peregrini bewust ingezet door alle partners vanaf het eerste moment te betrekken: vanaf de gezamenlijke planvorming voorafgaand aan de aanvraag t/m de productie van de evenementen en de evaluatie na afloop. Castrum Peregrini heeft hiervoor met regelmaat (om de maand) een bijeenkomst van alle betrokken partners georganiseerd waarbij ieder partner alle anderen ging updaten over hun deel van het project, de idee, de uitvoering, de twijfels en mogelijkheden daarvan etc. Door deze regelmatige uitwisseling kon van de collectieve intelligentie van de groep gebruik worden gemaakt en konden synergie gevonden worden waardoor de losse onderdelen beter werden en niet meer geïsoleerd van elkaar stonden. Bijvoorbeeld konden bijdragen voor het tijdschrift al vroeg worden vastgesteld (voorbeeld: van hard//hoofd over virtuele vrienden), of hebben de curatoren van de tentoonstelling aan het Symposium in Art et Amicitiae met de film 'friendly enemies' een wezenlijke bijdrage geleverd. Partners namen programmaonderdelen van elkaar over (voorbeeld: Humanity House van Prins Claus Fond) en nodigden wederzijds hun achterban uit. Ook ontstonden gezamenlijke ideeën voor het raamwerk van de manifestatie zoals de gezamenlijke projectwebsite die door alle partners gebruikt kon worden en het gezamenlijke gezicht werd: www.myfriendmyenemymysociety.nl

Castrum Peregrini is daardoor in de rol gegroeid van *primus inter pares*, van de eerste onder gelijken, de partner die de eerste stap zet, het initiatief neemt. Castrum Peregrini ontwikkelt de rationale, toetst die met alle partners, stelt zo nodig bij, faciliteert vervolgens de samenwerking, verzorgt de gezamenlijke communicatie, de productie van bepaalde onderdelen en verzorgt ook de

Jaarverslag 2013

kwaliteitszorg, in de vorm van een doorgaand gesprek met alle partners en van doelgerichte evaluatie. Tevens werd vanaf de eerste dag een besloten facebook groep van alle partners opgericht waardoor binnen het consortium spontaan geschakeld kon worden, kansen goed gebruikt konden worden en het gesprek tussen partners een gemakkelijke en eigentijdse vorm kon vinden. We willen dus nog een jaar op deze manier blijven werken, meet een kruisbestuiving van disciplines en partners, met een focus op een thema van maatschappelijk belang dat het individu aanspreekt.

2) Organisatie

Stichting Castrum Peregrini is een *Algemeen Nut Beogende Instelling* (ANBI). Het actuele beleidsplan en de financiële jaarverslag zijn op haar website gepubliceerd en voor iedereen inzichtelijk. De stichting kent een algemeen bestuur en drie vaste medewerkers: Michael Defuster (algemeen directeur), Frans Damman (marketing) en Lars Ebert (programma); zij werkt tevens met een aantal freelancers voor boekhouding en administratie (Peter Kniest), communicatie (Bob Witman) en vormgeving (Herman van Borstelen). Regelmatig werken zij samen met stagiaires voor een periode van minimaal drie maanden. Hierbij bouwt Castrum Peregrini op vaste samenwerkingen met de Reinwardt Academie (AHK) en de Universiteit Utrecht, Faculteit voor Gender Studies. Vaak zijn stages aan een studieopdracht gekoppeld, zoals dit jaar bij Anais van Ertvelde, die na 3 maanden stage afstudeerde (MA gender studies) op Castrum Peregrini.

Het bestuur vergadert 4 x per jaar gezamenlijk met de medewerkers. De directeur presenteert dan de actuele plannen en doet verslag over de activiteiten. Het bestuur houdt toezicht over de voortgang en treedt op als kritische vriend. De drie vaste medewerkers opereren als hecht management team, ontwikkelen beleid, voeren uit, evalueren en stellen de plannen bij die an wederom in het bestuur ingebracht worden voor kritische beoordeling. Ofwel de taken in het team duidelijk verdeelt zijn worden alle inhoudelijke ontwikkelingen in samenspraak aangepakt en in de dagelijkse activiteiten moet iedereen aanpakken waar nodig. Het kleine team met de betrokken en bevlogen groep van freelancers en vrijwilligers is in staat om flexibel op opportuniteiten in te spelen. Aan de flexibiliteit en slagkracht van de medewerkers draagt ook hun huisvesting in het pand van de stichting bij.

De dood van Gisèle in Mei betekend het einde van een tijdperk. Met Gisèle is niet alleen haar oprichter en inspirator overleden, maar ook de laatste ooggetuige van het oorlogsverleden van de stichting. Ook in financiële en organisatorische opzicht betekend dat veranderingen, met name wat betreft de herinrichting van het pand, de ruimtelijke mogelijkheden, maar ook de uitdaging een financieel draagkrachtig toekomstmoel te vinden.

Voor het volgende jaar is het voornemen daarom om met behulp van een externe partij de mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van de organisatie te onderzoeken. Castrum Peregrini heeft haar doelstelling van 2009, het profileren van een onderscheidend inhoudelijk programma en het verwerven van naamsbekendheid, in grove lijnen bereikt. Het streven kan weliswaar verder uitgebouwd en gevestigd worden maar de strategie slaat meetbaar aan en de organisatie moet over de volgende stappen nadenken: het inhoudelijk en financieel duurzaam maken van de organisatie voor de komende generaties. Hier hoort een volgende professionaliseringslag bij waarvoor in 2014 een onderzoek gepland wordt. Dit moet leiden tot een haalbaarheidsstudie om een toekomstige koers te kunnen bepalen.

Jaarverslag 2013

3) Manifestatie My Friend. My Enemy. My Enemy.

Programma over de betekenis van vriendschap

20 April - 23 Juni 2013

<http://www.myfriendmyenemymysociety.nl>

Samenvatting en highlights: het geheel is groter dan de som der delen

Meer dan tien weken lang stond bij Castrum Peregrini en haar samenwerkingpartners in het teken van het thema vriendschap: wat betekent deze term voor mij als individu en voor de samenleving waarin ik mij wil ontplooien? Deze vraag werd benaderd via verschillende disciplines, op verschillende podia en in diverse settings met een betrokken en gemengd publiek, zodat kruisbestuivingen konden ontstaan.

- Op 20 april werd het magazine *De Vriend* rondgestuurd als bijlage van Het Parool en Kunstbeeld. Exemplaren werden gedistribueerd via de grote bibliotheken van Nederland en via de partnerorganisaties. De totale oplage van het tijdschrift was 120.000.
- Op donderdag 25 april, tijdens de opening van de tentoonstelling *Shapeshifting*, zond het radioprogramma *De Avonden* live uit vanuit de vertrekken van Castrum Peregrini. De curatoren en vertegenwoordigers van de partnerorganisaties kwamen er uitgebreid aan het woord over hun bijdrage aan de manifestatie. De hele weekprogrammering (week 17) van *De Avonden* stond overigens in het teken van vriendschap, naar aanleiding van de manifestatie My Friend, My Enemy, My Society.
- Holland Doc 24, zie <http://www.hollanddoc.nl/live/themaweken-2013/door-dik-en-dun.html>
- Voor de **publieke openingsavond** op 26 april maakten we gebruik van de combinatie muziek, keynote speech en rondetafelgesprek. De centrale figuur van deze avond was de filosoof Peter Sloterdijk. Onder leiding van Jeroen van Kan debatteerde hij met Abdelkader Benali en Merel de Groot over het belang van vriendschap.
- De volgende dag had Sloterdijk een interview met De Groene Amsterdammer, op uitnodiging en in de ruimten van Castrum Peregrini.
- Gedurende de gehele manifestatie was de groepstentoonstelling *Shapeshifting* geopend en waren er wekelijks wisselende avondprogramma's. Die combinatie heeft bijzonder goed gewerkt. Bij die avonden zaten de bezoekers midden in de tentoonstelling en konden zij bij thuiskomst nog even in het magazine *De Vriend* lezen.
- Theatergroepen Het Geluid Maastricht en de Veenfabriek hebben door het land heen in een twintigtal huiskamers een muziektheatervoorstelling opgevoerd
- Zo ontstond er een sterke dynamiek tussen publiek, Castrum Peregrini en de partnerinstellingen. Het complexe thema vriendschap is op die manier toegankelijk gemaakt voor een brede doelgroep. Beleidsmakers, individuen en organisaties konden hun visie aanscherpen over de omgang met een thema dat een groot maatschappelijk belang heeft maar niet als dusdanig wordt herkend.

Jaarverslag 2013

Doelstellingen van het project

De manifestatie *My Friend. My Enemy. My Society.* maakte de verstrekkende maatschappelijke relevantie van vriendschap duidelijk door middel van diverse kunst- en cultuuruitingen: hoe vriendschapsconcepten de maatschappij bepalen en hoe maatschappelijke concepten vriendschappen bepalen.

My Friend. My Enemy. My Society. reikte denkrichtingen aan over de unieke eigenschap van vriendschap om het individuele met het maatschappelijke in verbinding te brengen. Daardoor kan duidelijk gemaakt worden dat de maatschappij begint bij het zelf van het individu.

De manifestatie bood zowel diepgaand als lichtvoetig programma aan, altijd met een groot entertainend gehalte; kunst, filosofie, debat, politiek, film, theater, muziek, variété en lekker eten.... Zware kost bleef licht verteerbaar en spannend zonder inhoudelijk kwaliteitsverlies.

Vriendschap is een kernwaarde van Castrum Peregrini. In de visie van de stichting staat Vriendschap in onderling verband met vrijheid en cultuur. De bewustwording van de betekenis van Vriendschap voor ieders persoonlijke leven en de vriendschap als bouwsteen voor een gezonde maatschappij is en blijft een ongoing proces. De gekozen aanpak van de manifestatie waarbij gebruik gemaakt werd van meerdere disciplines sluit nauw aan bij de missie van de stichting: 'de weerbaarheid van individuen vergroten door kunst en cultuur'.

Gebruikte middelen

Muziektheater

Gedeelde kamers

21-23 maart, 11-13 april, 25-26 april, 2-5 mei, 10-11 mei; 21.00 uur

Maastricht, Leiden/Oegstgeest, Amsterdam, Bilthoven, Heerlen/Roermond en Venlo

Op initiatief van actrice en zangeres Jacobien Elffers maakte de muziektheatervoorstelling Gedeelde Kamers een tournee langs huiskamers in Nederland. Met een tekst die is voortgekomen uit interviews met vrienden en bekenden konden binnenskamers, in eigen kring, bij mensen thuis, gevaarlijke ruimtes betreden worden. Verhuis- en Pandora's dozen werden geopend, hele boekenkasten doorgespit, alle levels van enkele epische computerspellen doorlopen en tevens ook de cake van de gastvrouw gegeten. Voertaal was Nederlands. Partner: Het Geluid Maastricht en Veen Fabriek, Leiden. Alle voorstellingen waren uitverkocht. In totaal gingen 460 mensen deze voorstelling in een huiskamer bezoeken. Zie ook <http://www.veenfabriek.nl/nl/veenfabriek-producties/veenfabriek-archief/2013-2014/gedeelde-kamers.html>

Jaarverslag 2013

Radio

De Avonden

25 april, 21.00-23.00 uur, bij Castrum Peregrini

VPRO De Avonden werd live uitgezonden vanuit de vernissage van de tentoonstelling Shapeshifting. Jeroen van Kan en Botte Jellema gingen over het fenomeen vriendschap/vijandschap in gesprek met onder anderen de curatoren Danila Cahen en Maria Barnas, kunstenaar Rob Schröder, schrijvers Dirk van Weelden en theatermakers Bo Tarenskeen, Paul Koek en Gable Roelofsen. Voertaal: Nederlands. Zie ook <http://programma.vpro.nl/deavonden/afleveringen/2013/april/donderdag-25-april.html> en <http://castrumperegrini.org/shapeshifting>

Tentoonstelling

Opening Shapeshifting

25 april -12 juni, woensdag t/m vrijdag 14-18 uur, bij Castrum Peregrini

De tentoonstelling *SHAPESHIFTING* neemt de schaduwzijden van vriendschap, solidariteit en vertrouwen als uitgangspunt en richt zich op mechanismen van macht, wantrouwen en angst als bepalende factoren voor de tijd waarin we leven. *SHAPESHIFTING* stelt vragen over wat er gebeurt in een samenleving bij gebrek aan vriendschap en solidariteit. De tentoonstelling werpt daarnaast een kritische blik op de politiek-maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland en Europa. Met werk van Maria Barnas, Daya Cahen, Dina Danish, Alfredo Jaar, Simon van Keulen, Alon Levin, Aernout Mik, Willem de Rooij, Rob Schröder, Jan Svankmajer, Jasmijn Visser en Felix Weigand. Curatoren: Danila Cahen en Maria Barnas . Vernissage 25 april, 17 uur; Finissage 22 juni, 17 uur; Toegang: gratis; Lees hier meer: <http://castrumperegrini.org/shapeshifting-tentoonstelling-25-april-tm-22-juni>

Film

Sweet Dreams

27 april, 20 uur bij Castrum Peregrini

Een groep eigengereide Rwandese vrouwen creëert met drummen en ijsjes op originele wijze verbondenheid in hun verscheurde dorpsgemeenschap. Sinds de Rwandese burgeroorlog in de jaren negentig leven niet alleen de slachtoffers en hun wezen met de gruwelijke genocide in hun geheugen, maar ook de kinderen en vrouwen van de daders. Kiki, de activiste en initiatiefnemer van het geportretteerde project was op uitnodiging van het Prins Claus Fonds aanwezig bij de filmvertoning en ging in gesprek met de bezoekers. Voertaal: Engels; Een samenwerking met Prins Claus Fonds. Zie voor een uitgebreid verslag <http://castrumperegrini.org/sweet-dreams>

Jaarverslag 2013

Openingsavond

Lezing Peter Sloterdijk, debat en muziek

26 april, 20.00 uur in De Balie

De Duitse filosoof en auteur Peter Sloterdijk staat bekend om zijn controversiële bijdragen aan maatschappelijke discussies en ging deze avond spreken over de maatschappelijke betekenis van vriendschap. Na afloop van zijn lezing ging hij in gesprek met Abdelkader Benali, Merel de groot en het publiek. Onder leiding van Jeroen van kan. Ed Spanjaard (piano) en Henk Neven (bariton) voorzagen de avond van muzikale bijdragen. De avond in de grote zaal van de Balie was met 250 bezoekers uitverkocht. Zie hier foto's en een verslag <http://castrumperegrini.org/openingsevening-my-friend-my-enemy-my-society> of bekijk de avond in zijn geheel terug op <http://vimeo.com/64955124>

Salonavond

Virtuele Vrienden

6 juni, 20.30 uur bij Castrum Peregrini

Gedurende de manifestatie onderzoekt hard//hoofd de waarde van vriendschap en online identiteit. In het diepste geheim heeft de redactie van hard//hoofd zes mensen gevraagd om een virtuele vriend te ontwerpen. Iedere week krijgen ze een opdracht die ze moeten uitvoeren zonder zich als deelnemer bekend te maken. Wie kent de wetten van de online vriendschap het beste? Wie houdt zich staande in de vluchtige, virtuele wereld? Op 6 juni gingen de makers van virtuele personages in Castrum Peregrini met elkaar in gesprek over hun ervaringen. Na afloop van dit debat werd de prijs voor de beste virtuele vriend uitgereikt. Lees hier meer <http://hardhoofd.com/2013/04/22/echte-vrienden-bestaan-niet/>

Cultureel gemengd programma

MY FRIEND

4 mei, 11.00-17.00 uur, Warenhuis Vanderveen, Assen

MY ENEMY

18 mei, 11.00-17.00 uur, Warenhuis Vanderveen, Assen

MY SOCIETY

1 juni, 11.00-17.00 uur, Warenhuis Vanderveen, Assen

ROODPALEIS en Castrum Peregrini presenteren een gevarieerd cultureel programma dat op 4 mei in teken zal staan van MY FRIEND, 18 mei van MY ENEMY en 1 juni van MY SOCIETY. De drie dagen bieden elk een bijzonder programma met debatten, theater, films, interviews en een video over de dagboeken van de in Auschwitz gestorven Benno ter Berg (1924-1942). Meer informatie op www.roodpaleis.nl en www.vanderveen.nl. Partner: ROODPALEIS en Warenhuis Vanderveen

Jaarverslag 2013

Vrijheidsdiner

Straatfeest Vrijheid en Vriendschap

5 mei, 17.00-21.00 uur bij Castrum Peregrini

Na het grote succes van vorig jaar organiseerde Castrum Peregrini ook dit jaar weer het Amsterdamse Vrijheidsdiner. Dit maal onder het motto: '*Kunt u echt vrij zijn zonder vrienden?*' Voor de onderduikers van Castrum Peregrini tijdens WOII was vriendschap een voorwaarde om hun vrijheid te behouden. Dit jaar vierden we tijdens het diner dat iedereen dankzij haar/zijn vrienden een vrijer mens kan zijn. Tijdens de driegangen maaltijd ging een keur aan kunstenaars en VIP's het programma verzorgen met een rijk panorama van vriendschap. Partners waren Amsterdams Comité 4 en 5 mei en Huizen van Verzet. Lees hier meer <http://castrumperegrini.org/straatdiner-vrijheid-vriendschap>

Wetenschappelijke proeverij

Wiezijnwij

7 mei, 20.00 uur bij Castrum Peregrini

Wetenschappelijk kunsttijdschrift Simulacrum presenteerde haar themanummer 'Wiezijnwij' met vriendschap als onderwerp. Auteurs en kunstenaars buigen zich hierin over vriendschappen. Tijdens de avond gingen zij hun werk toelichten en het thema 'vriendschap' verder uitdiepen. De jonge academici van Simulacrum presenteerden een wetenschappelijke proeverij over de bindende kracht van de onvoorwaardelijke vriendschap met de kunsten. Lees meer over de avond hier <http://castrumperegrini.org/wie-zijn-wij-wetenschappelijke-proeverij>

Expertavond

Het autonome individu bestaat niet!

10 mei, 20 uur bij Castrum Peregrini

Tijdens deze avond gingen experts rond sociaal kapitaal zoals Tom van de Meer en Tim Reeskens in gesprek met elkaar en het publiek. Onder leiding van Jean Tillie, hoofd politicologie, Universiteit van Amsterdam werden vragen uitgediept over de autonomie van het individu en onze afhankelijkheid van sociale netwerken. Wanneer slaan deze om in verstikkende sociale controle? En is deze controle wel nodig in het geval van de overheid en hoe staat het dan met de onafhankelijkheid van deze?

Partner: Universiteit van Amsterdam

Salonavond

Beste vrienden

14 mei, 20 uur bij Castrum Peregrini

Beste Vrienden onderzocht en ontleeft vanuit een persoonlijk vertrekpunt het fenomeen van de beste vriendschap. Tijdens het onderzoek gingen twee beste vrienden op zoek naar de ingrediënten van hun bond. Welk persoonlijk en maatschappelijk doel dient de vriendschap, wat zijn de rechten en plichten die eruit voortvloeien? Hoe ga je om met conflict? Bij huwelijk zijn al die zaken keurig

Jaarverslag 2013

geregeld, voor vriendschap helemaal niet. Joost Janmaat en Christiaan Fruneaux gingen een weekend op onderzoeksresidentie in Castrum Peregrini waar ze experts en vrienden uitnodigden en ondervroegen. Vervolgens nodigden zij op 14 mei vriendenstellen uit om tijdens een avondsymposium over hun vriendschappen te reflecteren. Lees hier het hele verslag <http://castrumperegrini.org/beste-vrienden> en hun reflectie en conclusies in de bijlage

Theater

Ons vertrouwen is nergens op gebaseerd

15-16 mei, 20.30 uur, Theater Bellevue

Een performance van en met Bo Tarenskeen over wat ons bijeen houdt. Wat is vertrouwen? Wat is die kracht die ons met elkaar in verbinding brengt? En wat stelt die verbinding eigenlijk voor? Zijn alle vormen van contact, alle ontmoetingen, gesprekken en dialogen niet simpelweg in elkaar gevlochten monologen? En is dat erg? In een intuïtieve en gefragmenteerde performance onderzoekt Tarenskeen, half voorbereid, half improviserend, de betekenis van vertrouwen. Voertaal: Nederlands. Partner: Bellevue. Lees hier meer <http://theaterbellevue.nl/page.ocl?pageid=39&ev=9977>

Symposium

Tot elkaar veroordeeld ? – Friendly Enemies in de kunst

26 mei, 17-22 uur bij Arti&Amicitiae

Hoe zit het met kunstenaarsvriendschappen vandaag of artistieke vriendschappen zoals de Belgische kunstenaar Joelle Tuerlinckx ze noemt, vertrouwensrelaties die zich uitkristalliseren rond gedeelde artistieke fascinaties ? En wat te denken van de professioneel-private verstandhouding tussen kunstenaars en tentoonstellingsmakers of museumdirecteuren? Zijn ze onvermijdelijk vrienden of eerder 'friendly enemies' ? Bewondering en kritiek, betrokkenheid en scherpe analyse van elkaars werk lijken vaste bestanddelen van de persoonlijke relaties tussen kunstenaars en curatoren. Welke spanningen en uitdagingen hiermee gepaard gaan verkennen de organisatoren in tandem met het aanwezige publiek tijdens een diner met debat in Nederlands' oudste kunstenaarssociëteit, de 'thuishaven' van dit soort informele relaties. Partners: Arti&Amicitiae, De Appel Lees de hele verslag van het Symposium hier <http://castrumperegrini.org/friendly-enemies>

Lezing en gesprek

Een zwijgend verbond

28 mei, 20 uur, De Balie.

Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam (SLAA) organiseerde deze avond over literaire vriendschappen. Vriendschap is een belangrijk thema in de literatuur, zowel als onderwerp als in de dagelijkse praktijk van de literaire vriendschap. De meeste vriendschappen tussen schrijvers

Jaarverslag 2013

sneuvelden op een gegeven moment hardhandig, vele weerslagen daarvan zijn vastgelegd in mooie brievenboeken (vele daarvan uitgegeven voor Uitgeverij Van Oorschot, maar denk bijvoorbeeld ook aan de correspondentie tussen Hermans en Reve, uitgegeven door De Bezige Bij).

Het leek de SLAA mooi om het fenomeen vriendschap en vijandschap aan de hand van drie minicorrespondenties gestalte te geven, Asis Aynan en Christine Otten, Rob Waumans en Ivo Victoria schreven elkaar een brief waarin ze ingingen op hun onderlinge verwantschap maar ook op reserves die ze ten aanzien van elkaar en elkaars standpunten of werken tegenkwamen.

Rob Schouten sloot de avond af met een betoog over de complicaties die hij op zijn pad als criticus aantreft nu hij actief is op Facebook.

Lees het hele verslag hier <http://castrumperegrini.org/een-zwijgend-verbond>

Radioprogramma

Roet in het Eten

28 mei, 17:00uur

Het radioprogramma *Roet In Het Eten* met Quinsy Gario werd tijdens de manifestatie met een fysiek aanwezig publiek opgenomen. Een compleet event met kunst, live muziek optredens en een goed gesprek over cultuur overstijgende of juist onderschrijvende vriendschap in de Heathrow Studios van Mart Radio. *Roet In Het Eten* is een collectief dat met een eigenzinnige en kritische blik een radioprogramma, online opiniestukken en analyses produceert over politiek, populaire cultuur, media, kunst en muziek. Een samenvatting van de vriendschapuitzending vindt je hier

<http://castrumperegrini.org/vriendschap-effectief-activisme>

Documentaire film

Holland Doc 24 en live screening

Een week lang documentaires tijdens de themaweek over vriendschap bij Holland Doc 24 / VPRO, van 27 april t/m 3 mei 2013. Met o.a. de internationaal bekroonde film *The Flat* van regisseur Arnon Goldfinger. Zie ook <http://www.hollanddoc.nl/live/themaweken-2013/door-dik-en-dun.html>

Tijdens de besloten vertoning van *The Flat* bij Castrum Peregrini, sprak **Dana Linssen** een voordracht als inleiding op deze bijzondere film, nog niet eerder te zien geweest op de Nederlandse TV. Hieronder haar tekst. **Dana Linssen** is docent Filmgeschiedenis en analyse (ArtEZ Arnhem), hoofdredacteur van de Filmkrant en filmcriticus bij de NRC. Lees het verslag hier:

<http://castrumperegrini.org/the-flat-documentaire-van-arnon-goldfinger>

Symposium

FREUNDSCHAFT – eine Geschichte des Vertrauens

Dit Symposium kon niet door gaan. Het stond gepland op de dag dat de begrafenis van Gisèle plaats vond, de beschermvrouwe van Castrum Peregrini, die op 27 mei overleed en op 1 juni werd begraven. Zie <http://castrumperegrini.org/farewell-gisele>

Jaarverslag 2013

Pop-up University

Friendship and the Humanities

7 juni, 16.00-19 uur

Bij dit programma kon iedereen een diploma halen in de vriendschapsleer,- in een middag! De Pop-Up University is een vorm van 'academische activisme', gericht op de precaire positie van het hoger onderwijs, in het bijzonder de kwetsbaarheid van de Geesteswetenschappen. Voor dit evenement hebben wij hoogleraren/sprekers uitgenodigd met achtergronden in de filosofie, gender-studies, sociale wetenschappen, het publieke domein,... De minilezingen van 10 à 15 minuten vonden plaats in het Cultdealerenzo festival in Utrecht en bereikte daarmee een breed en jong publiek. Er werden verschillende standpunten en provocatieve statements op het gebied van vriendschap of vijandschap uiteengezet. Na elke lezing was er een moment voor een korte bespreking van het aangestipte onderwerp. De diploma-uitreikingen vonden plaats na elk lezingenblok. Partners: Castrum Peregrini, Cult Dealer Enzo, Gender Studies Institute

Debat

Vriendschap in gebieden van conflict

11 juni, 20 uur in De Balie, Amsterdam

Vriendschap is een universeel fenomeen dat de grenzen van afkomst, cultuur en taal overstijgt. Toch zijn er wezenlijke, cultureel bepaalde, verschillen in de betekenis en functie van vriendschap. Met dit debat wordt de rol van vriendschap onderzocht in gebieden waar vrijheid van culturele expressie wordt bemoeilijkt of verhinderd door conflict, armoede of repressie. Wat gebeurt er met vriendschap in tijden van conflict en onderdrukking? In hoeverre veranderen vriendschappelijke relaties onder druk? In welke zin speelt cultuur een rol bij het oplossen van conflicten en het samenbrengen van mensen? Aburedwan (Palestina) en George Ngwane (Cameroun) gaan in gesprek met moderator Andrew Makkinga (Nederland). Een avond in samenwerking met Prins Claus Fonds. Lees hier het hele verslag <http://castrumperegrini.org/vriendschap-in-gebieden-van-conflict>

Salonavond

Mazen Khaled in gesprek

14 juni, 20 uur bij Castrum Peregrini

In samenwerking met lokale partner Ashkal Alwan uit Libanon heeft het Prins Claus Fonds Mazen Khaled, kunstenaar, schrijver, filmmaker uit Beiroet uitgenodigd voor een residentie bij Castrum Peregrini. Van 3 t/m 14 juni ging de kunstenaar vanuit zijn tijdelijke werkplek kennis maken met organisaties en personen uit het Nederlandse culturele veld. Afsluitend aan zijn residentie presenteerde hij zijn werk in een kunstenaarsgesprek. Lees de hele verslag van de avond hier <http://castrumperegrini.org/mazen-khaled-in-gesprek>

Jaarverslag 2013

Salonavond

Rietveld observations

18 juni, 20 uur bij Castrum Peregrini

Studenten van de Gerrit Rietveld Academie gingen ieder event van de vriendschapsmanifestatie begeleiden en probeerden een visuele vertaalslag. Tijdens de avond presenteerden zij 5 ontwerpen van affiches en bespraken deze met het publiek. Zie ook

<http://www.gerritrietveldacademie.nl/project/june-18-rietveld-observations-at-castrum-peregrini>

Finissage

Finissage My Friend, My Enemy, My Society

22 juni, 17 uur bij Castrum Peregrini

Tijdens deze feestelijke afsluiting van de reeks *My Friend. My Enemy. My Society* verbeelden twee dansduetten uit Ghana en uit India o.l.v. choreograaf Jacques van Meel vriendschap tussen traditie en vernieuwing. I.s.m Festival Mundial. Hier is een fotodocumentatie

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.10151441617487587.1073741835.59113807586&typ e=3>

Communicatie overzicht

Media partners: VPRO Radio / De Avonden, NCRV Radio / Casa Luna Parool, Kunstbeeld, hard // hoofd, Simulacrum, radio Roet in 't Eten

PERS, promotie

Datum	Medium	Onderdeel	Bereik / Opmerkingen
Vanaf 21 maart		Toneel voorstelling Gedeelde Kamers van Het Geluid Maastricht en Veenfabriek	kaarten via Uitbalie , 25/26 April in Amsterdam. 2/3 Mei Bilthoven 4/5 Mei Amsterdam 10/11 Mei Leiden/Oegstgeest

Jaarverslag 2013

3 april – lancering Promo Trailer	You Tube , CP kanaal, CP blog, FB	Complete programma	Landelijk
20 april – magazine DeVriend	Zaterdag editie Parool , DeVriend meegeseald bij PS	Complete programma	Oplage 90.000 ex. groot Amsterdam - Referentie op een management blog 'Kwalitisme' naar column Bo Tarenskeen
April	nummer # 4 Kunstbeeld	Aankondiging Tentoonstelling, voorzien van tekstje + foto's	8.600 oplage
Eind april / begin mei	Programma boekje Amsterdams Comité 4 en 5 mei en <i>special bij Parool</i> over 5 mei	Vrijheid & Vriendschapsdiner op 5 mei	Oplage 115.000
24 op 25 april april	NCRV Casa Luna radio	Bo Tarenskeen een uur lang aan het woord over het gehele programma en zijn voorstelling 'Ons vertrouwen is nergens op gebaseerd'	Dagelijks beluisteren 234.000 mensen dit op radio 1 te beluisteren programma
25 april	De Avonden VPRO radio	Over de gehele programma reeks, met bijdragen van o.a. Quinsy Gario, Danila Cahen, Maria Barnas, Maartje Smits, Henk van der Waal, Bo	Gemiddeld 175.000 luisteraars dagelijks

Jaarverslag 2013

		Tarenskeen, Gable Roelofsen, Paul Koek	
27 april – 3 mei	HollandDoc24 themawEEK 'vriendschap'	ThemawEEK Vriendschap met documentaires als 'The Flat' – internationaal bekroonde documentaire voor het eerst op NL TV te zien. En verder o.a. 'Het steentje van Gisèle' over de oprichtster en beschermvrouwe van Castrum Peregrini	Holland Doc 24 heeft een eigen nieuwsbrief (10.300 abonnees) en is te volgen op Twitter (10.450 volgers) , Facebook (13.250 likers) en op Youtube .
2 mei	MetropolisM	Review – tentoonstelling 'Shapeshifting'	Oplage 2500 + sterke online editie
3 mei	Volkskrant – pagina Kunst Sacha Bronwasser	Pagina + 2xfoto over 'Shapeshifting, bijna de hele programmareeks en algemeen over Castrum Peregrini'	Landelijk, oplage 265.000
7 mei	Thema nummer Simulacrum	Presentatie 'Wie zijn Wij'	Kunst historici UvA, studenten en alumni – 400 abonnees + losse verkoop
9 mei	De Groene Amsterdammer	Artikel over Aernout Mik met vermelding van de expositie Shapeshifting bij CP	Oplage 18.600

Jaarverslag 2013

13 mei	Nummer # 5 Kunstbeeld voorzien van magazine <i>DeVriend</i>	Complete programma	Oplage 8.600
15 t/m 20 Mei	Kunstbeeld # 5 op de Kunstrai <i>exposure</i>		Tijdens de KunstRAI van 15 t/m 20 mei wordt de nieuwe <i>Kunstbeeld</i> gepresenteerd. promotie om extra onder de aandacht te komen: <ul style="list-style-type: none"> • acties naar abonnees en oud-abonnees • speciale KunstRAI- aanbieding voor nieuwe en bestaande abonnees • instore-acties bij retail • extra aandacht op online en social media • samenwerking met museumwinkels
23 mei	De VPRO Gids	Artikel over 'The Flat' en daarmee de Thema week over vriendschap ism Holland Doc 24	Oplage 224.000 ex.
28 mei	Roet in 't Eten – radio	Aflevering over vriendschap	90.000 luisteraars
Mei / juni	Nieuwsbrief Genootschap NL / D	Artikel over 'The Flat'	Oplage: 2.500
Laatste week mei - 1 ^e week juni	Hard // hoofd	Virtuele karakters gelanceerd op de social media	30.000 unieke bezoekers per maand (en daarnaast 2x zo veel bezoeken en

Jaarverslag 2013

			tegen de 100.000 page views). Ook Facebook gaat hard, daar zitten we nu op ruim 15.300 fans en er komen er meer dan 200 per week bij.
8 juni	Vrij Nederland	Review expositie Shapeshifting en meer algemeen over Gisèle en Castrum Peregrini	178.000 lezers per week
12 juni	ARTslant	Review expositie Shapeshifting	Online Kunst magazine
15 juni	De Groene Amsterdammer Referentie naar programma reeks	Serie over grote filosofen over de crisis, Peter Sloterdijk in CP geïnterviewd	Oplage 18.600
Juli	Tubelight	Recensie over de Expositie	6x / jaar, distributie bij 200 galeries
September 2013	Filosofie Magazine –	Keynote speech Peter Sloterdijk in een artikel verwerkt	20.000 ex.

BEZOEKERS AANTALLEN

DATUM	ONDERDEEL PROGRAMMA	BEZOEKERS AANTAL – DIRECT	BEZOEKERS AANTAL – BEREIK

Jaarverslag 2013

20 April	Tijdschrift De Vriend		PS Het Parool: 90.000 ex Kunstbeeld: 8.600 ex.) Openbare bibliotheken NH en via partners: 6.000 ex.
25 april	Radio programma De Avonden		175.000 luisteraars dagelijks
25 april	Vernissage tentoonstelling Shapeshifting	170 pers.	
25 april – 23 juni	Tentoonstelling Shapeshifting	1750 a 2000 pers.	
26 april	Peter Sloterdijk en concert van Ed Spanjaard in De Balie	200 personen	113 unieke bezoekers via live stream De Balie
In maart, april: 10 voorstellingen	Muziek theater Gedeelde Kamers	165 pers.	
25 en 27 april	Sweet dreams film + talk	95 pers in totaal	
27 april	The Flat screening	45 pers.	
27 april – 3 mei	ThemawEEK Vriendschap met o.a. The Flat op Holland Doc24		Gemid. 425.000 kijkers per week. Via de live stream op internet kijken nog zo'n 25.000 mensen per week.
4 mei, 18 mei, 1 juni	Warenhuis Van der Veen	100 pers.	
5 mei	straatdiner Vrijheid & Vriendschap:	75 pers.	

Jaarverslag 2013

7 mei	Wie zijn wij/ Simulacrum	60 pers.	
10 mei	Het autonome individu bestaat niet	38 pers	
14 mei	<i>Beste vrienden</i> diner	23 pers	
15 & 16 mei	Ons vertrouwen is nergens op gebaseerd	109 verkochte kaarten, 30 vrijkaarten	
26 mei	Symposium Friendly Enemies	62 pers.	
28 mei	Een zwijgend verbond / Slaa	25 pers	
28 mei	Roet in 't Eten radio		90.000 luisteraars
1 juni	Freundschaft / Eine Geschichte des Vertrauens symposium	Vanwege <i>omstandigheden, verschoven naar 19 december 2013</i>	
6 juni	Virtuele Vrienden Blog en Facebook hard // hoofd	55 pers (6/6)	<u>Blog</u> : 30.000 unieke bezoekers / maand. <u>Facebook</u> : 15.300 fans
7 juni	Freundschaft and the humanities	25 pers.	
11 juni	Vriendschap in gebieden van conflict	60 pers.	
14 juni	Mazen Khaled in gesprek	35 pers	
18 juni	Rietveld Observations	30 pers.	
23 juni	Finissage Shapeshifting met optreden Festival Mundial	55 pers.	

Impact en reacties van het publiek

Jaarverslag 2013

- bewustwording over het maatschappelijk belang van het thema vriendschap bij een brede doelgroep
- in de publieke opinie werd nu makkelijke de maatschappelijk relevantie van het thema vriendschap erkend
- “Castrum Peregrini heeft het helemaal in zich om een programmeringsinstelling te worden.” Nina Folkersma
- “De manifestatie was weer bijzonder, - inclusief elitair, echt buitengewoon hoog niveau, maar met een lage drempel. Ik ben er graag bij en kom goed gevoed weer thuis.” Joost Janmaat
- “Castrum is een echte bruggebouwer, een mediator, - ik leer er altijd interessante mensen kennen en ga met nieuwe plannen en inzichten aar huis.” Josien Pieterse
- “Er worden telkens fijne kruisverbanden gelegd tussen thema’s, mensen en organisaties. Samenwerking heeft voor mij echt een nieuwe betekenis gekregen” Maartje Smits
- “Castrum Peregrini biedt kunstenaars en instellingen inspiratie en laat ze meegroeien. Die impact is belangrijker dan de bezoekersaantallen.” Joost Vrieler.

Documentatie

- Openingsvideo Peter Sloterdijk in de Balie: <http://vimeo.com/64955124>
- Verslagen door Vincent van Velzen, stagiair bij Castrum Peregrini, <http://castrumperegrini.org/category/my-friend-my-enemy-my-society>
- Facebook fotoverslagen: <https://www.facebook.com/castrumperegrini/events>
- Manifestatiewebsite: <http://www.myfriendmynemmysociety.nl>
- Pdf tijdschrift De Vriend: http://castrumperegrini.org/wp-content/uploads/2009/05/130412_CM_De_vriend_lores.pdf

Partners

- De Balie
- SLAA
- De Appel
- Hard//hoofd
- Huizen van Verzet
- Amsterdams Comité 4 en 5 mei
- Warenhuis van der Veen, Assen
- Het Geluid Maastricht
- Humanity House, Den Haag
- Prins Claus Fonds
- Arti et Amicitiae
- Genootschap Nederland Duitsland
- Goethe Institut
- Festival Mundial Tilburg
- CultDealerEnZo Utrecht
- Universiteit van Utrecht
- HollandDoc24
- Simulacrum

Jaarverslag 2013

- Rietveld Academie
- VPRO De Avonden
- Veenfabriek Leiden

In samenwerking met

- Het Parool
- Kunstbeeld
- Come
- Vandejong
- Foodware

Fondsen

- Mondriaan Fonds
- Amsterdams Fonds voor de Kunst
- Stichting Democratie en Media
- Kunst en Israel

4) Overige activiteiten

- **Exhibition**
Now and Then: Between Layers of Memory
A project by Iosif Király. Curated by Maria Rus Bojan
23 November 2012 - 7 February 2013

Now and Then: Between Layers of Memory is a project in two episodes that presents Iosif Király's ongoing photographic investigation on the dialectical relation between history, architecture and collective identity.

The first part of the project consists of a selective presentation of Király's most famous series – generically entitled “Reconstructions”, works that were recently featured in solo shows at Camera Austria, Kunsthaus Graz (2010), and also in two consecutive exhibitions within Photo Espana, in Cuenca (2009) and Madrid (2011).

For the second part of the project, during his residency at Castrum Peregrini in Amsterdam, Király will produce a new work, to be displayed in the foundations “hiding place”, the famous third floor of the building Herengracht 401, where many persecuted youngsters found shelter during the WWII, and which later became an intellectual playground for many generations of Dutch and international artists, writers and philosophers.

- **European Project: Time Case**

Jaarverslag 2013

2013 was the first year of the EU founded project TimeCase about cultural memory and artistic participation. Castrum Peregrini took the initiative and secured funding from the Erasmus Programme of the European Commission for 10 partners from 10 European countries to work together for 3 years. From the call on our website: “We collect, analyse and share case studies of effective participatory practice across the whole sector from signature works to community development projects. We are looking for innovative creative approaches concerning 20th century memory. We are interested in your project because it might fit in our pool of representative examples. In that case, your method of working will be celebrated by other organizations as the admirable practice and spark possible partnerships for you, including a display of your work on our website, symposia and publications.” Some further reading:

<http://castrumperegrini.org/time-case>

- **Exhibition, walking tours, events: Tussenruimte**

Together with Office Jarrik Ouburg, TAAK and non-fiction Castrum Peregrini realised a research and a series of artistic and architectural interventions dealing with the many invisible, and largely unknown, alleys and inner courtyards that are hidden in-between and behind Amsterdam’s famous canal houses. This project, called ‘Tussen-ruimte’ (or ‘Between-space’), was an attempt to show the transformative potential of this UNESCO World Heritage and to open up some of these spaces for temporary use in order to enhance the area’s livability. An exhibition at Castrum Peregrini showed a model of the canal district with all in-between spaces, an overview of artistic projects realised in them and a map to find them. Guided tours took Castrum Peregrini as a point of departure. A series of 5 events invited for conversations about these spaces and their possibilities, including film screenings and artists performances (e.g.

<http://castrumperegrini.org/nieuwe-tussenruimten>)

- **Exhibition: Speaking from the Heart**
The Polemic Sensibility from Iran
An exhibition curated by Shaheen Merali
September/October

The exhibition wanted to raise awareness of the development in Iranian aesthetics as part of the political and cultural reality of this country. It is sourced from the inevitably finite series of creative works that came from Iran in a period when artists felt they needed to further question their experiences of reality when millions of Iranians gathered in Iranian cities and around the world to protest and further inspire the emergence of the opposition Iranian Green Movement.

The actual, as well as the mental journeys towards being excluded – often feeling confined – produced new identities based on introspection, often producing an auto-critique of the lack of progress in their lives. The volatile condition within and without, the confusion, the bewilderment and the total failure of the system gave way to doubts and led to a collective sense of disillusionment with the whole.

Jaarverslag 2013

This cultural awakening, constructed in images and text, thread and paint, video and graphics reflects the increasing place of protest and activism, but, more significantly, the works are engaged with how these visual encounters further the scope of Iran's contemporary language – deliberate, considered and, at points, provocative in its poetic demand. Curiosity re-establishes the demand to connect with the harsh reality of everyday life within a critical artistic discourse.

Artists: Mehraneh Atashi, Navid Azimi Sajadi, Mahmood Bakhshi, Masoumeh Bakhtiary, Majid Fathizadeh, Parastou Forouhar, Farhad Fozouni, Ghazaleh Hedayat, Taha Heydari, Melodi Hosainzadeh, Katayoun Karami, Aria Kasaei, Majid Korang Beheshti, Amir Mobed, Mehran Mohajer, Masoumeh Mozafari, Homan Nobakht, Sara Roohisefat, Atefeh Samaei, Rozita Sharafjahan, Mohamad M. Tabatabaei.

Collaborating partners included Azad Gallery, Tehran, Freies Museum, Berlin and Framer Framed.

- **International Think Tank: Kreisky Forum**

Castrum Peregrini was invited to structurally participate in a longer term in the Bruno Kreisky Forum for International Dialogue in Vienna to contribute to a inclusive Vision on Culture for Europe that goes beyond the European member states. Together with a group of 20 renown scholars like Zygmunt Baumann, international opinion leaders like Göran Rozenberg, policy makers like Bruno Schulz, artists and activists like Nora Sternfeld, Castrum Peregrini discussed urgent issues of togetherness and belonging in Europe today, in 3 meetings a year.

- **Gerrit Rietveld Academy**
[S]elected. Best of Graduates
October 2013

Each year the Gerrit Rietveld Academy shows the winners of the Jury Awards from all disciplines show their work in a 4 week long exhibition. The prize winning graduation work is accompanied by in situ work made for the context of Castrum Peregrini by the young artists.

- **Museumnacht and Activities**

Castrum Peregrini is intussen als vast deelnemer van de Museumnacht Amsterdam met dit jaar 900 bezoekers op 5 November. Ook het nieuwe galerie weekend Art Amsterdam is een initiatief waaraan Castrum Peregrini graag deel heeft genomen (tijdens de Selected tentoonstelling) om nieuwe doelgroepen aan te spreken en synergiën in de stad te gebruiken.

- **Silent Heroes kick-off**

In December vond de eerste project bijeenkomst plaats van een nieuw Europees project van Castrum Peregrini. Gezamenlijk met het Joods Historisch Museum in Amsterdam, het nieuwe Museum of the History of Polish Jews, Warsaw, het Joods Museum Hohenems Oostenrijk, Marom, Boedapest en Gedenkstätte Deutscher Widerstand Berlin. De partner verkennen hedendaagse methodes om de helpers tijdens de Holocaust te herdenken, degenen mensen die tussen de slachtoffers en de daders in staan. Zie ook www.silentheroes.eu

- **Residency met Goethe Institut Elisabeth desta en Barara Steiner**

Twee residencies van een maand in de historische veertrekken van Castrum Peregrini Elisabeth Desta, graphic novelist uit Leipzig verwerkt in haar boeken het verleden van WOII en had tijdens

Jaarverslag 2013

haar residency gelegenheid en ruimte om aan haar recent boek te werken. Curator en critica Barbara Steiner (Wenen) heeft een maand lang bij Castrum Peregrini gewoond en een tentoonstellingsconcept uitgewerkt.

5) Evaluatie en vooruitblik

Verbeterpunten

Begin September 2013 vond een evaluatiebijeenkomst voor alle partners plaats. Op de wijze waarmee we in al die maanden te werk gingen werd ook nu met elkaar gesproken over wat goed ging, wat beter had gekund, wat we mee nemen naar het volgende jaar en wat nog kritischer bekeken moet worden. Hierbij kwamen de volgend aandachtspunten naar voren die we nu in de voorbereiding voor de volgende samenwerking al mee nemen in onze planvorming:

- hoewel er ieder jaar wat bredere landelijke aandacht komt kan de zichtbaarheid van de manifestatie en de evenementen buiten de Randstad nog steeds beter. Hiervoor zijn door de partners ideeën geopperd en partnerinstellingen voor 2014 benaderd.
- Ook al zijn de bezoekersaantallen en de spreiding voor ons meer dan bevredigend, toch is het ons duidelijk dat het potentieel van bezoekersaantallen nog lang niet bereikt is. In een eerste stap van uitbreiding heeft Castrum Peregrini haar tentoonstellingsoppervlakte in Oktober 2013 verdubbeld en hoop zo in 2014 ook meer bezoekerscapaciteit voor evenementen in eigen huis te kunnen generen. Hoewel de verspreiding en multiplicatie via mediapartners, recensies, etc. zeer bevredigend is, vervangt dit niet het face-to-face contact en de actieve uitwisseling. Hier willen we graag in de toekomst een nog bredere impact verwezenlijken.
- Hoewel met de gezamenlijk projectwebsite een eerste goede stap en richting van een sterke branding gezet werd, kan de projectidentiteit nog sterker bij de partnerinstellingen uitgezet worden en zo meer consistentie in het diverse aanbod van evenementen gebracht worden
- Om meer consistentie en concentratie, maar ook een inhoudelijke ontwikkeling van het thema binnen het programma te waarborgen werden twee opties van de partners besproken: een korter tijdsvenster (en dus een meer festivalachtige concentratie) of een langere programmering die genoeg ruimte biedt om inhoudelijk een op elkaar opbouwend programma te verwezenlijken waarbij inzichten die in het programma opgedaan worden in het vervolg verder uitgewerkt en met het publiek uitgediept kunnen worden. Er is uiteindelijk voor het laatste gekozen, wat ook de samenwerking van de partnerinstelling nog verder zal uitdiepen op weg naar een strategisch en structureel samenwerkingsverband.
- Het uitnodigen van partners naar evenementen van andere partners had nog beter gecoördineerd kunnen worden. Door de gezamenlijke website functioneerde dat al beter, maar in de afzonderlijke communicatie middelen, zoals newsletters werd nog niet altijd even consistent naar elkaar verwezen. Dat moet en kan volgend jaar beter.
- Voor de partners en de organisatoren is de onderlinge samenhang van de manifestaties van het ene jaar naar het andere wel duidelijk maar soms is het voor het publiek niet meteen logisch hoe de rode draag van fanatisme naar vrijheid en van daar naar vriendschap en cultureel geheugen verloopt, hoe het een doorlopend groot gesprek is waaraan je als bezoeker en deelnemer een bijdrage levert. Dit moet voor de toekomst scherper geformuleerd en helderder gecommuniceerd worden.

Jaarverslag 2013

Inhoudelijke ontwikkeling

Na 2014 gaat Castrum Peregrini veranderen. Met de hier voorliggende manifestatie Our Memory. My Identity. sluit Castrum Peregrini een onderzoekscyclus af naar de onderlinge samenhang tussen haar kernwaarden Vrijheid, Vriendschap en Cultuur. Door deze onderzoeken heeft de stichting de laatste jaren haar inhoudelijke profilering verder kunnen omlijnen en de koers kunnen uitzetten voor de komende jaren. Momenteel wordt er gewerkt aan plannen om de gebouwen van de stichting aan de Herengracht en Beulingstraat te integreren in een groter en samenhangend concept. Met een beurs van de AFK wordt op dit ogenblik doorberekend hoe de gebouwen van de stichting en de daarbij behorende geschiedenis verder ten bate van het culturele programma en een breder publiek ontsloten kunnen worden. In deze planvorming speelt het huidige programma van Castrum Peregrini een belangrijke rol. Castrum Peregrini gaat zich ontwikkelen tot een programmerende instelling en wilt de huidige incidentele samenwerking met haar partners op een strategisch en duurzaam niveau tillen.

Het programma van de manifestatie Our Memory. My Identity. wordt in 2014 over het voor- en najaar verspreid, met elk een eigen zwaartepunt. Gaat het in het voorjaar om cultureel geheugen an sich, in het najaar verschuift de klemtoon naar participatie binnen de herinneringscultuur; dit als voorschot van Castrum Peregrini 's ontwikkeling tot een volwaardige programmerende instelling. Wij houden op die manier de ontwikkeling en continue vernieuwing van onze activiteiten in stand.

6. Financiën

Korte aanmerkingen op jaarcijfers 2013

- 20.000 minder huur dan 2012 te wijten aan kantoor Beulingstraat 1 hoog
- Financiële inkomsten 3.000 minder dan vorig jaar
- Projecten: 96.500 meer omzet dan vorig jaar, 69.500 meer directe kosten dan vorig jaar, wat resulteert in 27.000 meer netto omzet dan vorig jaar
- De totale bruto winst komt daarmee 4.000 hoger uit dan vorig jaar.
- Een eenmalige pensioenpremie van 7.000 voor verandering van het pensioenregime (middelloon) maakt loonkosten in 2013 hoger.
- Algemene en huisvestingskosten zijn licht gestegen (4.000)
- De totale kosten zijn hiermee 11.000 hoger dan vorig jaar
- Het bedrijfsresultaat komt hiermee 7.000 lager uit dan vorig jaar.

Jaarverslag 2013

Balans per 31 december 2013

<u>ACTIVA</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Onroerend Goed	962.769	962.769
Renovatie Onroerend Goed	180.504	214.412
Inventaris	4.896	2.785
Effecten	145.593	62.358
Totaal Vaste Activa	1.293.762	1.242.324
Vorderingen		
Mevrouw d'Ailly		P.M.
Vorderingen	73.499	39.702
Totaal Vorderingen	73.499	39.702
Totaal Liquide Middelen	11.338	1.999
<u>TOTAAL ACTIVA</u>	<u>1.378.599</u>	<u>1.284.025</u>
<u>PASSIVA</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Vermogen		
Stichting Kapitaal Totaal	870.750	967.258
Winst 2013	126.848	-96.508
Kapitaal 31/12/13	997.598	870.750
Reserveringen	50.000	60.000
Langlopende Schulden	250.808	281.378
Totaal Kortlopende Schulden	80.193	71.897
<u>TOTAAL PASSIVA</u>	<u>1.378.599</u>	<u>1.284.025</u>

Jaarverslag 2013

Winst- en Verliesrekening 2013

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Totale Omzet	411.796	338.216
Totale Inkoop	<u>226.887</u>	<u>157.255</u>
Totale Bruto Winst	<u>184.909</u>	<u>180.961</u>
Loonkosten	150.927	143.690
Huisvestingskosten	50.023	47.915
Algemene kosten	28.531	26.266
Verkoopkosten	5.743	5.299
Rente en kosten	13.251	14.111
Totale kosten	<u>248.475</u>	<u>237.281</u>
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen, reservering groot onderhoud en bijzondere baten lasten	<u>-63.566</u>	<u>-56.320</u>
Afschrijvingen	<u>36.073</u>	<u>35.512</u>
Reservering groot onderhoud	<u>15.000</u>	<u>15.000</u>
Bedrijfsresultaat voor bijzondere baten en lasten	<u>-114.639</u>	<u>-106.832</u>
Bijzondere Baten	<u>241.487</u>	<u>10.324</u>
<u>Winst/Verlies</u>	<u>126.848</u>	<u>-96.508</u>